

Ons voorgeslacht

door A. J. Moggré (1925)

In 1685 werd in Frankrijk door de regering het Edict van Nantes opgezegd. Dit betekende opnieuw vervolgingen voor de protestanten. Een van de middelen die daarbij toegepast werden, was het inkwartieren van militairen. Deze 'dragonders' moesten door de mensen bij wie ze in huis waren onderhouden worden. De dragonders zagen er op toe dat de protestantse godsdienst in deze gezinnen niet gepraktiseerd werd. Zo'n gezin werd uiteraard door deze militairen flink geterroriseerd. Zie o.a. 'Histoire des Protestants en France' van Sam. Mours.

Velen vluchtten naar het buitenland, o.a. naar Engeland, Duitsland en Nederland. Vluchten was verboden. Dit moest dan ook in het geheim gebeuren, bij voorkeur 's nachts. Het motto was: 'Mieux vaut quitter Patrie que Foie'

Toen eind 1685 de dragonders naar Noord-West Frankrijk kwamen begon ook daar de uittocht van de hugenoten. Ze gingen o.a. naar Zeeuws-Vlaanderen. Ze waren daar welkom omdat ze geloofsgenoten waren, maar ook omdat de bevolking daar toen erg uitgedund was door watersnoden en oorlogen. Er stonden zelfs huizen en boerderijen leeg.

Omstreeks die tijd vestigde zich ook een zekere Pierre (Petrus) Maugré met zijn gezin in Groede. Er waren zeven kinderen.

Uit trouw- en overlijdensberichten blijkt dat ze uit de Paroisse van Armentières, Chattelenie (rechtsgebied) van Lille (Rijssel) kwamen.

Omdat ook tijdens de geldigheid van het Edict van Nantes in Frankrijk alleen een beperkte godsdienstvrijheid bestond, was het de protestanten slechts toegestaan om voor een uitgebreide streek één kerk de stichten. Armentières betekent dus ook de streek erom heen.

Opmerkelijk is dat de naam Maugré niet alleen in Noord-West Frankrijk voorkomt, maar ook in Noord-Oost Frankrijk in de buurt van Sedan. Deze Maugré's waren ook protestants en zijn voor een groot deel uitgeweken naar Duitsland. Volgens de Waalse fiches in het Centraal Bureau voor de Genealogie in Den Haag waren er ook enkele Maugré's in de Waalse kerk van Amsterdam. Deze moeten al eerder uit Sedan zijn gekomen. Bedacht moet worden dat ook voor het Edict van Nantes (1598) en in beperkte mate tijdens het Edict, protestanten vervolgd werden, waardoor ook toen al velen het land verlieten. Zo wordt in Amsterdam in de Waalse kerkelijke gegevens vermeld dat daar in 1622 begraven is: Roland Maugré uit Sedan. Op 12-12-1623 werd geboren: Jean Maugré, zoon van Charles Maugré en Jeanne del Croix. Een relatie tussen de Maugré's uit beide streken heb ik niet kunnen vinden.

Onze voorouders komen dus uit Noord-West Frankrijk, zowel in Lille als in de kerkelijke archieven van Armentières vindt men onze naam vanaf ongeveer 1600 vermeld.

In Lille draagt zelfs een straat de naam: 'Rue Maugré'. Onderzoek op het stadhuis wijst uit dat deze naam stamt van een herberg uit 1732.

Het huwelijk tussen Petrus Maugré en Magdalena de Barge werd op 18-06-1658 te Armentières gesloten. Als getuige trad o.a. op Joh. Maugré. Dit zou de vader van Petrus kunnen zijn, maar een bewijs daarvoor heb ik niet kunnen vinden. Van deze Joh. Maugré is bekend dat hij is geboren op 22-12-1606 als zoon van Antoine Maugré en Johanna Renould.

We beginnen onze stamboom dus bij Petrus en Magdalena.

De naam

door Jaap Moggré (1953)

De spelling

Ook voordat Toon Moggré onze Franse afkomst had vastgesteld, was er algemeen een vermoeden dat we afstammen van hugenoten. De uitgang met een 'é' doet Frans aan, maar een dubbele 'g' is juist weer onfrans. Gebleken is ook dat de naam in de loop der tijd een paar keer veranderd is. Het gezin van Pierre van 1637 spelde de naam als 'Maugré'

We zien de spelling voor het eerst veranderen bij Pieter Moggré, geboren in 1723. De familie woonde toen nog in Groede. Onder die naam zijn er familieleden uitgezwermd naar Schoondijke, Nieuwvliet, Cadzand, Aardenburg, Sint Anna ter Muiden en Biervliet. Intussen hebben zich twee takken gevormd: de nakomelingen van Izaak Moggré (1723-1782) en de nakomelingen van Pieter Moggré (1759-1844). Ik noem ze de 'oostelijke' en de 'westelijke' tak, conform de geografische verspreiding. De westelijke tak (van Pieter) zat in Cadzand, Sint Anna ter Muiden, en later ook in Retranchement, Zuidzande en Schoondijke. De overigen, van de oostelijke tak, gingen hun naam met dubbel-g schrijven en zijn dat tot op heden blijven doen. De westelijke tak was veel wispelturiger. Vooral in Cadzand komen veel afwijkende spellingen voor. Bij Pieter Moggré (1801) en Kornelia van Bortel wordt bij de geboorteakten van de kinderen wisselend Mongré en Mogré geschreven. Bij Jacob Moggré (1828) en Janneke Raamsdonk komt Mogré, Mongré en Moggré voor. Van dit gezin is alleen Adriaan (1857) in Nederland gebleven. Diens nakomelingen schrijven de naam allemaal als Moggré.

De emigranten in de VS, de broers en zusters van Adriaan, zijn de naam gaan schrijven als Mogray.

Twee andere zijtakken van de westelijke tak, de nakomelingen van Pieter Moggré (1830) en van Abraham Mongré (1839) zijn Moggré gaan schrijven. Maar er is een tak, de nakomelingen van Izaak Moggré en Jozina de Vuijst, die Mogree en Moggree zijn gaan schrijven. In de geboorteakten van het gezin van Izaak en Jozina komt Mogree, Moggree, Moggré, Moggre en Moggré voor. Er is zelfs een geboorteakte waarin de vader staat vermeld als Moggree en de zoon als Moggré.

Op dit moment schrijft de meerderheid Moggré. De nakomelingen van Jacob (1828) in de VS noemen zich zonder uitzondering Mogray. Daarnaast zijn er nog twee kleine takjes die de naam Mogree en Moggree gebruiken.

De betekenis

Je kunt aannemen dat vrijwel alle namen een betekenis hebben gehad, maar vaak is die niet meer te achterhalen. Bij namen van vreemde herkomst is het extra lastig om vast te stellen wat de betekenis was en waar hij vandaan komt. In het Franse woordenboek van Kramers staat het werkwoord 'maugréer'. Dit betekent 'schelden, vloeken sputteren'. Dat is niet echt fraai, maar 'maugréer' is niet hetzelfde als 'maugré'. De 'Nouveau Dictionnaire étymologique et historique' geeft voor 'maugréer' als betekenis: 'ne pas trouver à son gré', wat je zou kunnen vertalen als 'iets niet goed vinden, afkeuren'. Ook de woorden 'malgré' en 'maugré' worden genoemd, waarbij het erop lijkt dat 'maugré' een andere vorm is van het woord 'malgré'. ('mal' is een zelfstandig naamwoord en betekent 'kwaad, ziekte, kwaal, pijn'; in het adjectief 'mauvais' vind je de 'au') Malgré is een bekend woord; het betekent 'desondanks, in weerwil van'. Dat klinkt al heel wat positiever, maar het is erg speculatief om daar een bepaalde verklaring voor te bedenken.

Vergelijkbare namen

Wie de Nederlandse telefoongidsen napluist zal regelmatig de naam Magré tegen komen. Het ligt voor de hand om te veronderstellen dat het een van de verbasteringen is van Maugré. Er is een takje van de Moggré-stamboom geweest waar men Maggree, Magree en Magré is gaan schrijven, maar het ging om

een heel klein aantal mensen en de tak is snel uitgestorven. Uit niets is gebleken dat er enige verwantschap bestaat met de Magré's. Ook van andere namen als Magrie, Moree en Mogge kan vrijwel met zekerheid worden gesteld dat het om heel andere families gaat.

Verdere verwantschappen

Pierre Maugré en zijn gezin waren zeer waarschijnlijk de enige Maugré's die in de zeventiende eeuw naar Zeeuws-Vlaanderen emigreerden. Er moeten nog enkele Maugré's naar Holland zijn gekomen, maar die hebben zich niet in Zeeland gevestigd. Alle Maugré's die voorkomen in de Zeeuwse archieven zijn nakomelingen van het gezin van Pierre.

Toon schreef al dat ook in de Amsterdamse archieven de naam een paar keer voorkomt. Het gaat om een tak waarvan verwantschap niet is aangetoond en waarvan geen nazaten bekend zijn.

Ik ben in Amsterdam een paar keer de naam Mauger tegengekomen in de begrafenisregisters van eind zeventiende, begin achttiende eeuw. In het doopregister (1642) staat een kind vermeld waarvan de moeder Marie Maugret heet.

In het gemeentearchief van Leiden heb ik een huwelijk gevonden van Cathelijne de Mogre en Jacob Stampen. Het paar trouwde op 30-09-1611. Cathelijne was afkomstig uit Poperingen. Dit ligt in België, West-Vlaanderen, niet ver van Lille. De kans is groot dat het om een verwante van Pierre gaat.

Van de Maugré's die zich in Leiden of Amsterdam gevestigd hebben, zijn verder geen nazaten bekend. Waarschijnlijk zijn alle takken uitgestorven. De Maugré's in Zeeuws-Vlaanderen hebben het ook maar net gered. Izaak Maugré (1696) was op een gegeven moment de enige kleinzoon van Pierre die het geslacht kon voortzetten. Hij had maar één zoon, die tenslotte de stamvader werd van de twee hoofdtakken van de familie.

In theorie kunnen er nog afstammelingen van Maugré's in Frankrijk, België en Duitsland wonen. Tot op heden is daarvan niets gevonden.

De Waalse kerk in Groede

door Jaap Moggé (1953)

De eerste Maugré's vestigden zich in Groede. Daardoor is de (thans hervormde) kerk in Groede een gebouw dat een rol moet hebben gespeeld in de geschiedenis van de familie. Het heeft in de loop der eeuwen overstromingen en oorlogen overleefd.

De Groese polder werd op last van landvoogd Parma onder water gezet. Dat heeft 30 jaar geduurd. In 1633 is de kerk herbouwd. Bij de herbouw is de zuidelijke beuk van de kerk afgescheiden door een muur. Het afgescheiden gedeelte werd gebruikt door de Waalse Kerk. Die muur is er nog steeds.

In 1685 kwam er een grote golf vluchtelingen. In het gedeelte van de Waalse Kerk is toen een galerij gebouwd voor zo'n 120 mensen.

De Waalse kerk is in 1817 opgegaan in de Hervormde Kerk a.g.v. de politiek van de Fransen. Het werd de Waalse kerk verboden om de synodale band met de Noordelijke Nederlanden te onderhouden. Ook kregen de predikanten van staatswege geen tractement meer.